

Zvona Delorite

Božić 2010.

God.XIV. Br.42

Pročitajte:

Naši blagdani....str.4

Božić.....str.7

El Shatt.....str.10

Zadrugarstvo.....str.13

Školstvo.....str.21

Svečanost.....str.22

Božićna priča..... Str.25

DDK.....str.33

LD „Kuna“.....str.35

Maslina.....str.41

Vukovar.....str.50

Statistika.....str.58

Dijete nam se rodilo

Prorok uzvikuje Božićnu radosnu vijest: «Dijete nam se rodilo, Sin nam je darovan». U običnim ljudskim obiteljima rođenje djeteta radostan je događaj. Sve se u obitelji mijenja, sve se ravna po tom djetetu, njegovim potrebama, njegovim zahtjevima. Iako je to zahtjevno ipak ljudi su sretni zbog tog djeteta, novog života.

Dijete je dar koje je vrijedno svake žrtve. U tom pogledu dijete uživa u ljubavi i sigurnosti koju mu pružaju odrasli na koje je upućen. Odrasli strepe nad djetetom a opet se raduju tom novom životu. Dijete je čisto dar ljubavi.

Rođenje betlehenskog Djeteta je događaj koji premda jedinstven, ponavlja se u svakom vremenu, u životu svakog čovjeka, u svakom danu, i činu njegova života. Primiti tek rođeno Dijete, zaštititi ga od svih opasnosti i nevolja, potruditi se da mu jaslje naše osobnosti, našeg životnog hoda i naših odnosa, pruže sigurnost, iskustvo zaštićenosti, sve to govori o mjeri naše ljudskosti.

«Dijete nam se rodilo» - uzvikuje prorok uz Božićnu radosnu vijest.

Isus koji se rodio u Betlehemu dijete je najprije Dj. Marije koja ga je rodila. Dijete je sv. Josipa jer ga je Bog odredio za oca tom jedinstvenom djetetu. To dijete se tiče i svih nas ljudi, cijelog ljudskog roda. Ono se rodilo svim ljudima na ovoj zemlji pa s pravom prorok govori da nam se dijete rodilo. Ono je dar neba ovoj zemlji. Bog je postao čovjekom

kako bi nam darovao spasenje o vrijednosti ljudskog života, kako bi nam pokazao da se može radosno proživjeti ovaj ljudski vijek.....

Rodio se kao svako drugo dijete, postao je ne samo čovjekom nego i djetetom. To dijete poručuje čovjeku, kao i svako drugo dijete: želim ti biti radost, upućen sam na tvoju ljubav, mene se ne moraš bojati!

Božić je ukrašen jasicama. Neprestano nam je pred očima malo dijete povijeno u pelene, stavljeno u jaslje. Oko njega Marija i Josip i drugi .....ljudi..... Lik djeteta Isusa svakom čovjeku je poziv: budi dijete, budi takav da te se nitko ne mora bojati, nikom ne budi prijetnja, svakome dar. Darivaj toplinu života svima oko sebe. Budi malen da te mogu ljudi na rukama nositi, budi upućen na ljude bez kojih ne možeš **živjeti**. Budi im zahvalan. Uz Božić jače odzvanja Evandeoski poziv: «Ako ne budete kao djeca, nećete shvatiti što je kraljevstvo Božje, nećete znati ući u kraljevstvo Božje»!

S ovim mislima svima Vama dragi župljani i čitatelji lista Zvona Delorite neka su sretni i blagoslovljeni Božićni i Novogodišnji blagdani!

Vaši fratri i časne sestre

Riječ urednice

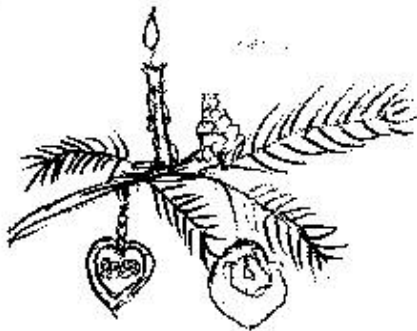
Miljenici Božji sretan vam Božić! Ovaj početak možda vam čudno zvuči, ali mi smo ti kojima su anđeli navijestili radosnu vijest o Isusovu rođenju. Tu vijest su čuli pastiri od anđela i dalje je prenosili ljudima. Mi jesmo miljenici Neba, jedina stvorenja na zemlji stvorena na Božju sliku. Još u Starom zavjetu to Bog po prorocima govori svojem narodu: «Moj si, urezao sam ime tvoje u svoje dlanove.» A sv. Pavao piše: «Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Jedinorođenca da ga spasi.» Na Božić se to potvrdilo, pjesmom anđela na dan Isusova rođenja.

Malo ćemo okrenuti anđeoski pozdrav pa će te shvatiti da smo svi – bez razlika koje svijet čini- miljenici Božji i On nam želi darovati mir, slaveći njega.

Nadamo se da će te u našem listu naći radosti i za svakoga ponešto. Tako barem stječemo uvjerenje po vašim reakcijama.

Mir i veselje – najveće blago koje čovjek može imati u srcu i društvu- želi vam u cijeloj Novoj Godini a osobito u dane Rođenja Kralja mira!

Vaša urednica

Čestit Božić i sretnu Novu godinu 2011.

Želi svojim suradnicima, dobrotvorima i

Čitaocima

Uredništvo Zvona Delorite

Naši blagdani . . . . .

Osvijetlimo istinske štalice i *pošaljimo tri kralja kamo ih se strpljivo iščekuje*

I danas ima dječice koja se rađaju na slamici i u štalici. Slike koje često gledamo na televiziji i u novinama potvrđuju da je tako.

Rođeni na slamici, u štalici, nastavljaju svoju borbu za život: to je borba gomile ručica koje se probijaju do lončića s rižom. Što uspiju šačicom izvući u gomili sličnih patnika, prospe im se pred ustima.

Vjerujem da je sve u Božjim rukama i da on ima posljednju riječ pa ipak se upitam: koja je tajna u ovolikoj patnji? Odbačeni su i iskorištavani od ekonomski moćnijeg dijela svijeta, ne razmišljaju i o Isusovim riječima: ”Kamen koji odbaciše graditelji, postade kamen ugaoni.” Svatko od nas ima svoje mišljenje o tome.

Kako god razmišljali, živeći kršćansku vjeru ne možemo izbjeći odgovornosti i umiriti se dajući tu i tamo prilog u različite fondove. Oni često niti ne dođu do najpotrebitijih. Otvorimo srce pravednosti i poduprimo je glasnije!

Kršćanski dio Europe i Amerike pompozno dočekuje Božić, dolazak Sina Božjeg na slamicu, u siromaštvo. Pripreme započinju vrlo rano, a u ime čega i koga? Sve smo to prihvatili kao zabavu, nikako kao istinu.

Čini se nemoguć i nestvaran takav život, život malog Isusa. Hoće li jaslice ovaj put ostati prazne? Hoće li ih mali Isus zaobići? Trudimo se da budu što maštovitije, nagrađujemo najljepše; u najljepše ćemo ruho presvući svoje gradove i stanove, trošiti novac na priredbe i koncerte; uživati tih dana u izobilju..

Sve je to lijepo i potrebno u određenoj mjeri:”Slava Bogu na visini a mir ljudima miljenicima njegovim.”

Mir Europo i Ameriko! Da uspijete napraviti božićno slavlje u siromašnom svijetu. Zasadite božićno drvece tamo gdje je sve uvelo. Osvijetlite štalice diljem svijeta, pošaljite tri kralja tamo gdje ih se željno očekuje. Znae što trebaju ponijeti:mir, zlato i tamjan. Sveti Otac i o tome govori, ali kao da smo tada na drugom planetu, daleko od Krista.

Sin Božji je ostao uz one koji su obespravljani i izmučeni opaćinama moćnih, ali se Božja ljubav očituje i u poštivanju našeg slobodnog izbora. Neka nam oprosti teški grijeh oholosti i pohlepe. Najmanjoj braći iz geta bacamo mrvicu, naša ljudskost je zatajila.

Milijuni ostaju uludo potrošeni, a svaki korak do lončića s rižom plaćen je životom gladnog djeteta.

Isuse, molimo te, pojasni nam po čemu smo slični? Možemo li se i mi naći u gomili ispruženih ruku?

Sretan Vam i radostan Božić u širokom i otvorenom srcu za brata, Čovjeka!

Nada Vranješ

Umrla je naša Dunja

26. rujna ove godine iznenada je preminula u svojoj kući Dunja Kiridija r. Antunović u 49. godini života.

Za sve nas koji smo je poznavali svatko je mogao reći «naša Dunja». O njoj pisati tako je teško, njena djela su bila tako rječita.

Od one osnovne zadaće njene uloge majke i žene koju je obavljala čitavim srcem, nije ostala samo domaćica, ona se darivala i drugim ljudima koje je sretala na svom životnom putu. Za svakoga je imala toplu i veselu riječ, dar, poklonjeno vrijeme. Crkvu je posebno voljela. Ni jedan zadatak što se od nje zahtijevao nije joj bio težak. Rano cvijeće iz Dingača, voće i povrće za samostan i prijatelje. Posebno je bio njezin trud i angažman o proširenju crkvenog zbora na cijelu kunovsku župu.

Što tek reći za Zvona Delorite? Nije bilo broja u kojem nije pisala. Svoje starije mještane je ispitivala o prošlosti mjesta, o starim običajima a isto tako je bilježila i novosti koje su se u mjestu događale. Nije samo stala na pisanju, uvijek je znala sakupiti lijepu svotu novaca za « naš list» kako bi rekla.

Teško će nam biti bez nje! Znamo da smo mi sporedni kojima fali. Njezina obitelj duboko je ranjena. Molimo Boga da ih utješi a njezina djela su trajna i uvijek će im biti utjeha i ponos da su je oni i mi imali.

Tako i njezina suradnja s našim uredništvom ostaje neizbrisiva vrijednost. Pokazatelj je svima nama kako se mogu uskladiti obiteljske i kršćanske obaveze na obostranu radost i korist.

Dunjo naša, Bog te raja napojio!

Uredništvo Zvona Delorite

Božić

Malen, bespomoćan	To si ti Isuse htio!
ko svako ljudsko dijete	Ne samo bol razapinjanja,
Svi mi to znamo	Nego poniženje
Ali teško to može prožeti	bespomoćnosti.
	Dijete!
Naša srca	Životom si nam to pokazao
I doprijeti do moždanih vijuga.	Riječima govorio
Leprša oko nas to znanje	Uvijek si nam ga pred oči
Ali treba doživjeti	stavljao.
Biti ovisan o drugome	Kad to okusimo
U svakoj potrebi	Možda te drhtanjem srca
I u svakoj želji ti postaješ	Primimo!
dijete.	

I.V. 30.12.2009

Sveti Franjo među nama

Čitajući prve životopise sv. Franje ostajemo zatečeni njegovom zaokupljenosti Bogom i Božjim stvarima. Volimo misliti da živimo u posebno teškim vremenima i da nam već samo naše postojanje u tim vremenima donosi nekakve zasluge te da nas «opravdava» kako od pretjeranih nastojanja oko vlastitog posvećenja tako od sudjelovanja u izgradnji Božjeg Kraljevstva na ovom svijetu,. A upravo bi nas ova vremena trebala poticati na produbljivanje našeg odnosa s

Bogom i bližnjima. Na proširivanje djelovanja na nova polja na kojima treba sijati Božju riječ.

Odnos molitve i djelovanja trajna je tema u kršćanskim dvojabama. I svetog je Franju mučilo to pitanje. Tada je govorio braći u koje je imao veliko povjerenje: «Što mi braćo savjetujete, što vam se čini da je bolje, dali da se bavim molitvom ili da pođem propovijedati. Isus je činio i jedno i drugo. Mi treba da sve činimo po njegovu primjeru. Čini mi se da je tako Bogu drago da i mi radimo».

Uoči svoje smrti sv. Franjo je rekao braći: «Ja sam svoje učinio, a što treba da vi radite neka vas o tome pouči Krist!»A da bi smo mogli primiti tu Kristovu poruku moramo ga prije svega slušati u molitvi.

Anica – Nada Čepulić

Bog nam piše

U Božjem pismu možemo čitati što treba raditi u svojem životu. Tijelo smo i duh, to priznaju i oni koji žive kao da Boga nema. Mi smo kršteni i Boga Ocem u očenašu zovemo, zato poslušajmo njegov glas kako nam treba živjeti. Ne radi Boga, njemu ne treba od nas ništa. Nama treba slušati ga, jer ćemo tako biti sretni i u mladosti i u starosti, tako ćemo lakše proći dolinom suza. Sve što nam je Otac darovao, to je za naše dobro življenje u današnjem vremenu i poslije smrti. Zahvalni mu budimo!

Svoja dobra ćemo ostaviti, zato sve što posjedujemo koristimo za tijelo i dušu. Darovano vrijeme, zdravlje, novac, obitelj, bogatstvo pa čak i bolest, neka nas ne priječi da završimo dušu. Svime se služimo ali jednako za tijelo i dušu – za zemlju i nebo! Za sebe i braću oko nas.

Iz Evanđelja sv. Luke
.....Ne budite zabrinuti za život što će te jesti ni za tijelo u što će te se obući. Ta život je vrijedniji od jela i tijelo od odijela
.....Promotrite ljljane kako niti predu niti tkaju, a kažem vam ni Salamon u svojoj svojoj slavi ne zaodjenu se kao jedan od njih. Pa ako travu koja je danas u polju a sutra se u peć baca Bog tako odijeva, koliko će više vas, malovjerni!

Zato i vi ne tražite što ćete jesti, što piti. Ne uznemirujte se! Pa sve to traže pogani ovoga svijeta. Otac vaš zna da vam je sve to potrebno. Nego tražite kraljevstvo njegovo a to će vam se nadodati!

Ne boj se, stado malo: svidjelo se Ocu vašemu dati vam Kraljevstvo.

Prodajte što god imate i dajte za milostinju! Načinite sebi kese koje ne stare blago nepropadljivo na nebesima, kamo će kradljivac ne približava i gdje moljac ne rastače. Doista gdje vam je blago ondje će vam i srce biti!

Luka 23- 33

El Shatt

To ime je u našem kraju jako dobro poznato. El Shatt je bilo izbjegličko naselje u blizini Sueskog kanala. Za vrijeme drugog sv. rata tamo je boravilo preko 30.000. ljudi iz našeg sela, poluotoka i ostalih djelova Dalmacije. Bio je to zbjeg pred okupatorima (Njemcima) koji su uništavali sela i naselja te ubijali staro i mlado.

Sve je manje ljudi živo koji su boravili u tom mjestu. Njihova pričanja za mnoge su bila tako upečatljiva da su sami stekli dojam da su tamo boravili. Nisam bila u El Shattu, slušala sam o svemu što su mi pričali a i pitala sam.

Ove dane me posjetio mladi par iz Zagreba porijeklom obojica Dalmatinci. Gledali su nedavno na TV dokumentarni film EL Shatt. Bili su oduševljeni onim što su vidjeli jer sve im je bilo novo i nepoznato. Primijenili su to na današnju gospodarsku situaciju s velikom nadom da su Hrvati ni iz čega sposobni stvoriti organizirani život u srcu pustinje.

U El Shatt se išlo preko otoka Korčule i Visa u Italiju. Tamo su se zadržavali po nekoliko dana u pojedinim mjestima: Bari, Brindisi, Santa Marija di Leuca, Santa Croce, Taranto.

Početkom 1944.g. zbjeg je bio odveden u El Shatt. Bio je to pustinjski kraj i ničega tamo nije bilo. Engleska vojska koja se o njima brinula samo je osigurala šatore. U svakom šatoru moglo je boraviti oko 20 osoba. Ljudi bi se raspoređivali po svojoj volji: većinom rodbinski ili susjedski. Svaki šator imao je svoj broj i rajone. To je bilo važno radi pošte.

Najprije smo limene kante napunjene pijeskom obojili u crveno da se auta ne mogu približiti šatoru. Tako mi je počeo pričati Ivica Ferlan koji je tamo boravio. Pomalo se organiziralo drvodjelske radionice. Najprije je trebalo napraviti alat da bi se moglo raditi. Pravili su potrebštine za školu: ravнала, trokute, te koljevke i križeve. U isti mah je organizirana i škola. Niže razrede vodio je prof. Ivo Medić za Pelješčane. Drvodjelska radionica je proširila svoj rad na mlade naučnike jer se posao povećavao. Žene su šile, vezle, popravljale haljine koje su dobivali od UNRE, ondašnje humanitarne organizacije. Postojala je i postolarska radionica te škola za učenje engleskog jezika.

Imali su šator za vjerske obrede. Svećenik je s njima bio. Mnogi su tamo primili prvu sv. pričest i bili krizmani. Hvarani, kojih je tamo također bilo održavali su svoju procesiju «za križem» koju i danas redovito služe. Za potrebe crkve mehaničari su pravili kadionice, križeve što su već mogli. Slikari Veža, Kljaković, Juras te kipar Kostović bili su također među izbjeglicama. Oni su sakupili među izbjeglicama darovitu djecu i osnovali školu slikanja te su mnogi naši mladi krenuli tim putem. Osnovan je pjevački zbor, uvježbavale su se predstave i zabave sa plesom i pjesmom. Imali su i dobar nogometni klub. Mlađi su odlazili na izlet do Crvenog Mora do grada Sueza. Redari, koji su bili imenovani od zajednice, nisu baš imali puno posla.

«Ako Jugoslavena (nije se onda smjela spominjati Hrvatska) golog zatvoriš u šator, izaći će obučen i obuven.» Tako su govorili Englezi. Od dijelova šatora koji je imao tri sloja, moglo se sašiti rublje i haljine, a od konopa kojim su šatori bili utvrđeni pleli su «konopjače», obuću čiji je gornji dio

bio od najtvrdjeg šatorskog platna. Nekoliko starijih osoba tamo je iz našeg kraja ostalo na vječnom počinku. Prije nekoliko godina organizirano se išlo u El Shatt. Posjetioci su obišli obnovljeno groblje a ljudi su osvježili svoja sjećanja na te dane. Statua žene na tom groblju modelirana je po stasu gđe. Vesne Cestarić čija ja majka rođena Kunovka. «Moramo ove ljude što prije vratiti u njihovu zemlju. Ako mi to ne učinimo, oni će sami sagraditi brod i otploviti». Tako su Englezi zaključili, vidjevši što Hrvati sve mogu napraviti u samo 16 mjeseci koliko su tamo boravili.

Neka El Shatt ne bude samo bolna uspomena na ta vremena, nego divna sugestija da se i u teškim trenutcima, u negostoljubivom kraju mogu ostvariti zadivljujući pothvati. Nasljedstvo, geni ondašnjih izbjeglica žive u njihovim potomcima i danas!

Nina Vodopić

Bijela kronika

Satnik Marko Pavković, svježi povratnik iz Afganistana, u bliskom susretu sa automobilom sveučilišne profesorice ostaje bez obje noge. Potom utonuće u ne – svjesnost pa buđenje sa svijješću da nema više nogu.....Ono međutim, što slijedi na fantastičan način pokazuje kako čovjek može odlučiti hoće li biti bezimeni statistički broj (prometnih nesreća) ili očovječena, pače obožanstvenjena osoba. Plemeniti i bezuvjetni oprost osobi koja mu je nanijela zlo razgara u nama nadu da je to, u načelu, moguće svakom čovjeku.

*Jedva da
bi se opisala gesta
Zato navodim
komentar
na internetskom*

*.....Vaša
hrabrost, vaš
snage da i mi
.....Blagoslovio
su nama ljudima*

*ima riječi kojima
satnika Pavkovića.
skraćen poduži
nepoznate osobe
forumu.*

*hrabrost je naša
oprost nam daje
oprostimo
vas Bog čiji putovi
čudni i*

*nedokučivi, ali često i veličanstveni na način koji mi teško
razumijemo. Poslije križa i patnje USKRS.....Vi ste junak i
istinska duša ovoga napaćenog naroda. Sve druge stvari poput
«velikih političara» i sličnih puhala su virtualne sjene i potpuno
nebitni ljudi koji koračaju bez duše na pustopljinama materijalizma.
Parafraziram Gibonia, oni su «ružni bez duše». Vi ste, ne oni, vi ste
hrvatska duša.*

*Što na ovo dodati osim u potresenosti duboke unutarnje tišine,
ganuto i skrušeno – AMEN.*

ZadruGARstvo u našoj Župi

(Nastavak iz prošlog broja)

***Oko 1976.g. uvodi se način isplate za predano grožđe u ratama
preko poslovnice Dub. banke pa se pomalo napušta oni prvobitni
sistem solidarnosti.***

***Ovakav način prodaje i prerade grožđa u vino trajao je
sve do 1963.godine. U toj godini bila je dovršena izgradnja vinarije***

u Potomju koja je bila započeta gradit još 1938.g. pa su se zadruge Kuna i Vručica integrirale u zadrugu- Vinariju Potomje. Tada se počelo s suvremenijom preradom grožđa peljeških vinogradara. Zadruga «Dingač» bila je brojna a kapacitet proizvodnje grožđa u vino bio je oko 500 vagona. Proizvodilo se uglavnom crno vino «mali plavac», bijelo vino, te čuvena vina «Dingač» i «Postup». Svaki početak bio je težak pa i ovaj. Stoljećima su pelješki vinogradari «pleli kotac kao i otac» pa su kao i svaku novinu teško prihvaćali.

. Godine 1982.g. zadrugari Kune zatražili su izdvajanje iz zadruge «Dingač» i tako osnovali –nastavili rad prijašnje zadruge u Kuni dajući joj novi naziv P.Z.Kuna 1898. po godini osnutka Rčanske zajmovne blagajnice.

Zadruga je u početku udruženo radila s poduzećem Dalmacija vinom, kasnije se osamostalila i nastavila raditi do današnjih dana. U svom radu nailazilo se na velike poteškoće u poslovanju, posebno danas u doba recesije koja se proširila na sve zadruge kao i na čitavo gospodarstvo zemlje.

Zadruge su bile osnovne okosnice života te pomagale sve akcije od koristi mjesta i zadrugara, pomagala je u izgradnji cesta, domova kulture, škola i sve ono od interesa za zadrugare.

Postoji izreka:»Vremena se mijenjaju i mi se u njima mijenjamo» pa se je u poslovanju zadruga dosta odstupilo od osnovne srži ljudske solidarnosti koja je bila od velike pomoći naročito manjim domaćinstvima u teškim vremenima kriza i preživljavanja.

Znamo da je povijest učiteljica života pa ako hoćemo nešto naučiti iz povijesti onda bi bez velikog mudrovanja za

pomoć bratu čovjeku iz riječi solidarnost trebalo mnogo toga naučiti da se prevlada zlo koje sobom nosi današnja kriza i recesija

Istini za volju moram ovdje prikazati jedno razdoblje zadrugarstva koje nema veze sa srži onoga Reiffeisonovu tipa, a to su Seljačke Radne Zadruge «kolektiva». U Kuni je bila takva zadruga osnovana – 18.11.1948.g.u nju je učlanjeno 8 domaćinstava. Kasnije po ondašnjoj politici je to prošireno na čitavo selo. To narodu nije bilo pravo ali srećom sve je trajalo 4 godine. Te zadruge bile su također osnovane u Potomju, Pijavičinu, Donjoj Bandi i Osobjavi.

To je bio vrijeme poraća kad se je ustrojavala država i sve njene institucije trebali su biti organizirane po uzoru na S.Savez.

Pričao mi je Don Ante Salacan koji je bio župnik u Trpnju ujedno je bio i zastupnik u Saveznoj Ustavotvrnoj skupštini za dubrovački kraj. Kada je trebalo izglasati zakon o zadrugarstvu poslanicima je jednostavno predstavljen na klupe prepisani, prevedeni Ruski zakon o zadrugama (kolhozima). On to nije prihvatao, utjecati na to nije mogao, pa je odmah napustio svoje poslaničko mjesto.

Tim zakonom htilo se napraviti da politika zavlada seljakom i bude pod njenom čizmom. Godine 1932 u Ukrajini seljaštvo je tjerano u kolhoze SRZ. čemu se narod opirao pa ih je Staljin pomorio gladom i umrlo ih je u teškim mukama oko 7.000.000. ljudi.(Vijenac MH.br.398od 4 lipnja 2009.g. Ista praksa bila se počela provoditi i kod nas. U to vrijeme Imformbiro je izglasao rezoluciju kojoj se Tita i njegovu politiku osuđuje i htjeli su Jugoslaviju u ekonomskom i političkom pogledu izolirat od ostatka svijeta, posebno istočnog bloka.

Staljin je Titu zaprijetio i oružanom intervencijom. Tito mu je odgovorio da će on braniti svoju zemlju

Zapadni blok na čelu s Amerikom jedva je dočekao ovaj rascjep pa je odma Titu uskočio i pružio mu pomoć ali je to bilo uvjetovano da se ljude ne prisiljava da idu u SRZ. Tada se ova vrst politike okrenila u korist seljaka. Da toga nije bilo bili bi doživili ono što su doživjeli Ukrajinci 1932.g.

Mjesto Kuna u II.sv. ratu bila je jako popaljena- porušena. Ustanova zvana «Obnova» davala je građevinske materijale za obnovu kuća. A raspodjelu materijala i druge poslove trebao je netko voditi pa u tu svrhu bila je osnovana Građevinska zadruga. Njeno djelovanje prestalo je nakon završetka obnove kuća i gospodarskih zgrada stradalih u ratu.

Zadruga Kuna 1998.godine proslavila je svoje stoljeće postojanja. Priredene su razne svečanosti uz prisustvo predstavnika vlasti, Zadružnog saveza iz Splita, te prisustvo predstavnika svih zadruga iz okolnih mjesta, podijeljene su zaslužnima diplome i priznanja. Predavanja iz povijesti zadrugarstva održao je dr. Stijepo Obad iz Zadra. Zadruga je za sve zadrugare i goste priredila svečanu večeru u hotelu Rathaneum u Orebiću. Bilo je svečano i lijepo ovo slavlje. U istom hotelu bili su izloženi svi stari alati koji su služili u vinarstvu i vinogradarstvu, moglo se vidjeti samar, Vermorel prskalica i sumporača, mješina za vino, menzarola za galicu, mjera za vino i mnogi drugi alati i pribor.

Zadružni časopis «Zadrugar» u broju 4/98 ovo Kunovsko stoljeće lijepo je obilježio. Pjesnik i slikar Vinko Bavčević spjevao je pjesmu «malom plavcu».

Ovo što su osnovali i vodili svećenici još i danas živi, a ono što su osnivali politika i režimi skupa s njima nije bilo dugog vijeka

*Iz pisanog teksta vidljivo je da je više puta isticana riječ **Solidarnost**. U opisanom vremenu zadrugarstvo je bio način pomaganja ljudi među sobom. Sama riječ to tumači, za-druga. U starini to su bila bratstva-bratimi. Na tome trebamo učiti!*

ZADRUGE U NAŠOJ ŽUPI OSNOVANE PO SELIMA

1.	<i>Kuna Rćanska zajmovna blagajnica osnovana 19.03.1898.</i>
2.	<i>Seoska blagajna osnovana 1907.</i>
3.	<i>Vinarska zadruga osnovana 25.02.1908.</i>
4.	<i>Potrošna obrtna zadruga osnovana 24-04.1910.</i>
5.	<i>Potrošna zadruga osnovana 21- 07. 1938.</i>
6.	<i>Pijavičino Potrošna obrtna zadruga osnovana 26.03.1910</i>
7.	<i>Osobjava Ribarska zadruga osnovana 26.12.1910.</i>
8.	<i>Uljarska zadruga iosnovana 11.04-1940</i>
9.	<i>Oskorušno Potrošna obrtna zadruga osnovana 12.07.1908.</i>
10.	<i>Potomje Seoska blagajna osnovana 25.04.1908.</i>

11. *Potomsko-Pijavska
vinogradarsko - vinarska zadruga»Dingač« osnovana
03.09.1937.*

12. *Potrošna zadruga osnovana
13.05.1939*

Kuna, 6.3.2010

Slavko Vodopić

Kraj

Pelješac

To je:
I opojni miris
kadulje i vrijesa.
I grčevito opiranje
maslinovih grana
jačini olujnog vjetra;
I bremenitost vinograda
pretočena u zanosna vina;
I pradavni
miris mora
i kruha
sa sedam kora,
I besmrtni
zalaz sunca
u Neretvanskom

i Pelješkom kanalu
kad se nijanse mora
s obalom grle.
I Božić – kalež ljubavi
s mirisom tamjana
i milostivom toplinom
Betlehema;
I Uskrs,
u šarenilu pisanica
kad maslinovom grančicom
mir doziva:
I sve manje ljudi
u umirućim selima....
I sve manje ribara
u bogatim uvalama....

I sve manje djece
u utihnulim
školama.....
I sve manje kapetana
na osamljenim brodovima.....

i sve manje grožđa
u opustjelim
vinogradima.....
I sve manje sreće
u našim srcima.....

Štefica Jakir

Pismo

Nasljednice Majke Terezije svojim suradnicama

Želim vam da dostojno provedete ovo vrijeme Došašća, pa da vam bude doista Sretan Božić!

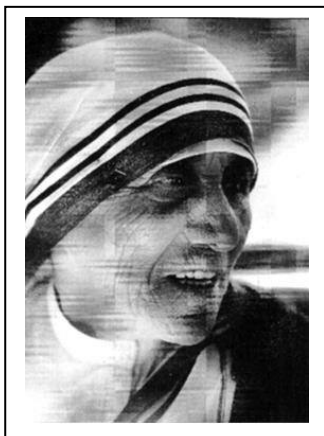
«Stvoreni smo za velike stvari, da ljubimo i budemo ljubljeni». Svi mi u našoj obitelji Misionara Ljubavi razmišljamo o tim riječima naše utemeljiteljice Majke Terezije čiju stotu obljetnicu rođenja slavimo. Pozvani smo da donosimo mir u Crkvi i u svijetu danas.

Rado bi vam ispričala jednu božićnu priču koja mi je pomogla shvatiti i što želi biti meni.

Fabio, dječak od 8 godina, sjedi pred jaslicama i promatra Maloga Isusa. Nakon nekog vremena zaspri i u snu vidi da je Mali Isus živ i da ga mило gleda te mu se blago smiješi. Isus miče ustima i kaže: «Fabio, hoćeš li mi dati tri dara?». Fabio jako voli Maloga Isusa i misli da će on možda tražiti od njega svoj novi bicikl, novu slikovnicu i novi đemper. Kad je u Isusovim očima vidio da On jedva čeka njegov odgovor hrabro je odgovorio: «Da, Isuse, štogod zatražiš od mene, ja ću ti dati».

« Fabio,
onaj zadnji sastav
školi?»

Fabijanu zastade
sastav je učitelj
nedovoljan.»
hoću da mi dadeš i
sve ono što ti ne
životu meni
odlanulo:» Da.
da ću tako činiti».

hoćeš li mi dati
što si napisao u

dah: «Ali taj
ocijenio sa
«Fabio, baš taj
da mi obećaš da
uspije u tvom
predati». Fabiu je
Isuse, obećajem

« Drugi dar koji želi da mi dadeš to je tvoja čaša za mlijeko». Fabija je to jako pogodilo». Isuse, razbila se». «Ja nju hoću, pa ti si mi obećao da ćeš mi dati sve ono što u tvome životu propadne. Hoćeš li tako činiti?». Fabio je to drage volje obećao.

«Treći dar koji tražim to je da mi kažeš, što si odgovorio majci kad je pitala kako ti se razbila čaša za mlijeko». Fabiju su navrle suze na oči i gorko je zaplakao: «Isuse, to ti ne mogu dati. Lagao sam, rekao sam da mi je ispala iz ruke, ali zapravo ja sam u bijesu tresnuo njome o pod». «Hoću da mi predaš tu laž i sve laži u svom životu, hoćeš li učiniti tako?» Fabio je oborio pogled, polako podigao glavu i pogledao Isusa koji ga je milo gledao i smiješio mu se. Srce mu se punilo nadom i povjerenjem kad je obećao: «Da, Isuse, uvijek ću ti dati svoje laži».

Onda se Fabio probudio a u srcu je osjećao duboki mir i neku novu radost. Znao je: Isus je moj Spasitelj, rodio se danas u mojoj duši.

Prigodom Božića bespomoćno Dijete dovodi u pitanje naše vrijednosti. On neprestano dolazi da nam donese Radosnu Vijest i poziva nas da mu predamo sve što mi smatramo nedovoljno dobro da se preda Bogu.

Neka vas Bog ispuni svojim mirom da vi taj mir možete širiti svuda oko sebe.

Bog vas blagoslovio!

Sr. M. Prema, Misionarka Ljubavi.

Školstvo u Kuni **(nastavak iz broja 40)**

Kad je g. Eugen Vrkatić nakon svog požrtvovnog i uspješnog rada pošao u mirovinu naslijedio ga je kao ravnatelj g. Rudo Akmažić. On ne samo da je nastavio ono što je našao u kunovskoj školi, nego je još i sam doprinio njenom usponu. Zgradu koja je služila kao osnovna škola, poslije Domovinskog rata potpuno je obnovio, proširio i prilagodio standardima današnjeg vremena. Đaci su poznati po svojem obrazovanju, jer su česte nagrade koje donose sa županijskih takmičenja pa čak i republičkih.

Mislim da je dobro spomenuti tečajeve koji su se održavali između dvaju sv. ratova. Ti tečajevi su bili za starije pučanstvo. Predavači su bili agronomi koji su seljake poučavali o cijepljenju loze i radovima oko pravljenja vina. Učitelj Dediol je organizirao tečaj za poljoprivrednike angažirajući agronoma Marčića. Jednako tako i naš kunovljanin agronom Mato Bobanović svojim predavanjima a posebno sa svojom knjigom Radnje oko vina, doprinosili su obrazovanju seljaka.

Tečaj vezenja održavala je firma Singer u dva navrata. Sudjelovale su na tom tečaju djevojke i žene cijele Župe, koje su svoje radove izlagale i fotografijom ovjekovječile. Iza II sv. rata održavan je višednevni tečaj za krojenje i šivanje koji je bio jako dobro posjećen i vrijedio je ženama Župe za njihovo domaćinstvo. Tečaj je održavala g. Ljubica Novaković.

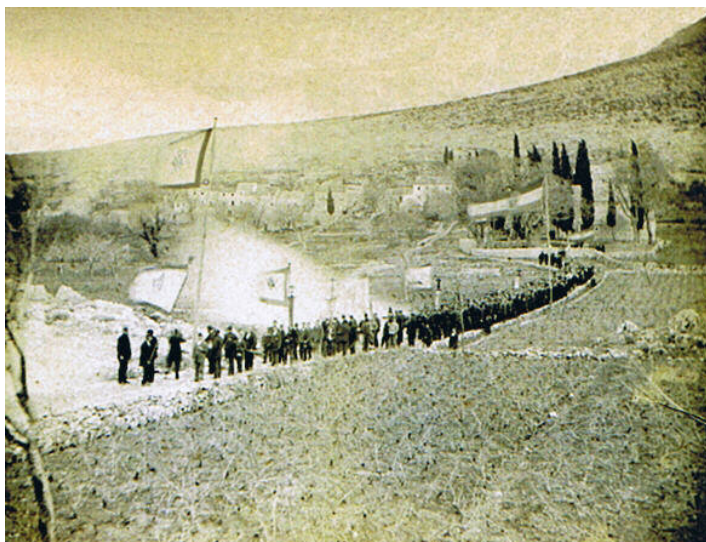
Tako je naša sredina vrednovala učenje i znanje te je koristila svaku ponudu koja im se pružala da bi svojim mogućnostima obogatile vlastitu osobu i društvo kojem su pripadale.

N.V.

Svetčanost na Kunoj

Piše za Narodni list Stjepan Dragoni

Zaslugom dr. Frana Glavine dobili smo izvadak iz Narodnog lista koji je u Zadru pisao o mladoj misi Mata C. Medovića. Ranije objavljeni dio članka bio je povod blagdan Gospe Delorite i mlada misa M.C. Medovića. Članak je dug za naš list zato objavljujemo obećani nastavak koji je zapravo njegov početak. Ostavili smo izvorno pisanje teksta.

Stao pri strani gledajući mikljavinu svieta, što k crkvi grne. I staro i mlado i muško i žensko i bogato i ubogo, trglo k dvojstrukoju slavi. Tu ti naroda iz po' Pelješca! Mirno, tiho, ni buke ni vike! Mužkadija me sjeća rieči starca Neretvanina:» Sve živ sudac!» I doista svita, klobuk, kraj na talijansku, siluju te da to starcu pohvališ. Omučno je da ugononeš koje pribraniji, rodnom, sojom, bićem i djelom! Ni za lieka crven –kape, u sto ti čuda, jedva koje gaće na smičak! Razaznaješ djevojku od žene, jato od jata; nošnja, obličje kaže im domorodnije, no li mužkarce. Tu vidiš vitku Pelješkinju, uz ponositu Janjinku, otresitu Kunovku uz zdepastu Žujanku. – Neke pod klobučićem, žene se pokukmale djevojke se razgrijile, jedne se zalizale a druge nakapačile i zarudile kosu; od prividnosti pogdjekoja pritaklo cvietunak za glavu , gdjeakva je opet trakom obavila. Upletki i pletenice i one razlikovale: nekim u mrežici a nekim na osami. Na ženam obično haljina, koret i župica; Na curetim jaketice, zavica i pandjeo, a skutim ni broja se ne zna! To kako si ga to one ljuski uredale! Podrubile trakom i baršumom, podmetnule musulom, jal podašile drugim kakvim postavom, pa sve opet prošile, podbile, obametele i oburlale, da je milota! Tu najezikale, naokale, te na kape, na cici- mici obtočile krkla; naružičale, obkitile i nakukljičale prsi, da ti nemogoh s njih oka. Tu pošve i pošvice izvezene oko grla i oko šaka. Crevljice i čizmice baš po gosposku! Starinska se nošnja ako ćeš i pometla, nema u izobilju više našivaka iz crvene svite niti vele poramaka. – Pripela svaka joštera po naušnice tu samokovica i krastavica, tu trepetuša, tu boketica, pa na oko i na zviezdu i s biserom. Mnoga podrla i mahonicu da se njome rashlađuje.

Žene većim dielom pod peružinam, koraljam i pločicam a djevojke se naperušile zlatnim trakonicam iliti kolanam i pribadačem, nebi li ih tkogod naslavičio . Podjekakvoj zlatun o bielom gr'ocu spominje

dragog na sinjem moru. Pritruha gradska, moj milane, ni ove hrvatske vile nemimoišla.....

*Po tom mi se odtače molitvica: Dragi Bože, daj da jednom ove djevojke uglavile, da ga nije sve u ljepoti odjeće. ....
I njihovi se, Bože, otci osviestili, te pozakrpali s ove stope svoj tobolčić.*

Narodni list – 28.5.1881 – Zadar

Značajna knjiga

Dr. Frano Glavina rođen u Trpnju izdao je knjigu «Dubrovački gospari i pelješki kmetovi». Kao rođeni Pelješčanin zaljubljen u svoj rodni kraj, godinama je sakupljao građu za svoju knjigu. Radni vijek proživio je u Zagrebu kao tajnik Hrvatskog državnog arhiva. Radeći poslove po potrebi institucije, on je marljivo kroz dugi niz godina čuvao svaki pronađeni podatak o svom kraju. Da bi na koncu čuvajući i tražeći podatke o željenoj temi izdao vrijednu knjigu o našoj prošlosti.

Dosta spominjanja u narodu, predaja, običaja živi i danas na Pelješcu iz onog vremena: Ova knjiga je samo potvrda svega od predaje, ona je potvrđeni dokument s imenima i datumima od svega što u narodu živi. Pelješac je u našoj javnosti premalo poznat, pomalo ga otkrivaju rođeni Pelješčani ostalim dijelovima domovine samo svojim zalaganjem i ljubavlju.

U velikoj čitaonici Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, u srijedu 26 svibnja 2010. predstavljena je knjiga dr. Glavine. Knjigu je izdalo Državni arhiv u Dubrovniku. Na predavljanju knjige govorio je ravnatelj HD. arhiva Stjepan Ćosić te urednik knjige

Nikša Selmani i Ivan Venier ravnatelj Državnog arhiva u Dubrovniku te sam autor.

Nina Vodopić

Božićna priča

Stari Šimun je bio invalid od svoga rođenja. Nosio je štap i tako se polako kretao jer jedna noga je bila kraća i tanja od druge. Ali biti pastir to nije smetalo, on je jedino bio tužan zato što nije mogao trčati pašnjacima rodnog Betlehema kao što su drugi radili. Ipak se našla žena koja je zavoljela njegovo dobro srce i on je živio s njom veselo i sretno. Rodila mu je sina kojem je na obrezanju dao ime Filip. Stočarstvo je bilo vrelo njegova prihoda i uz stado od djetinjstva je provodio dane i noći. Sastajući se s drugim pastirima pričali su o svojoj prošlosti i sadašnjosti. Sadašnjost im je bila gorka, Rimljani su vladali njihovim slavnim kraljevstvom i često su ih ponižavali. Posebno je bilo bolno što su im ismijavali njihove svetinje, njihovu vjeru u Jednoga Boga. A oni su imali veliku nadu u proročanstva da će doći obećani Mesija, koji će osloboditi «narod svoj od grijeha njihovih i vladat nad njima palicom gvozdenom». Ta nada ih je kriječila, oni nisu zdvajali, čekali su dan kad će se proročanstva ispuniti.

Za vrijeme
cara Tiberija,
Šimun je sa malim
Filipom bio na
pašnjacima sa
svojim stadom. Te
noći dogodilo se
nešto
veličanstveno.
Najprije se javio
anđeo i probudio

pastire te im iznenađenim rekao: «Navještvam vam radosnu vijest. U gradu Davidovu rodio se Mesija i on će oslobodit narod svoj». Zatim su čete anđela ispunile zvjezdani svod koji su pastiri vidjeli. Oni su pjevali: « Slava na visini Bogu a mir ljudima miljenicima njegovim». I reknu pastirima» Pođite i naći ćete dijete povijeno u pelene i položeno u jasle». Na prvi mah oni se zbuniše a onda malo po malo radost preplavi njihova srca». Hajdemo u Betlehem da se poklonimo Novorođenom Kralju». I krenuše uzevši još na brzinu što su imali za poklon Kralju rođenu u štali.

Filip krene s pastirima: «Ti, oče, čuvaj stado, tebi je naporno pješačiti. Ja ću ti sve ispričati kad se vratim», obrati se Filip ocu. I bi tako. Pastiri žurno odoše a Šimun tužan ostane sam. Ali kad oni odmakoše, on se odvaži i polako krene kako je mogao da se i on pokloni toliko željenom i očekivano Kralju. Za stado nije mario, noć je bila i psi su ga čuvali.

Stigao je do štale kad su se pastiri već vraćali. Mnogi su se čudili da je i on došao. I uputili su ga gdje će naći Dijete.

Duboko se poklonio pred njegovom Majkom i Josipom i zadivljeno gledao to čedo koje su anđeli navijestili. Ruke su mu bile prazne osim štapa na kojeg se oslanjao. Majka Marija vidjevši žar u njegovim očima, priđe mu i položi Dijete u njegovo naručje. Takvu radost Šimun nije nikada u svojem životu osjetio. Samo je očima upijao lice toga Djeteta, srce mu je živo kucalo a oči su zasuzile od prevelike radosti. Sve je oko njega nestalo, želio je da taj susret traje do vijeka. Marija se približi i uze sina da ga nadoji a Šimun joj poljubi ruku kao jedini poklon koji je u tom času imao.

Lagano se povlačeći iz špilje, radosna srca i još uvijek suznih očiju, vratio se ostalim pastirima i malom Filipu.

Šutio je! Toliko se toga nagomilalo u njegovom srcu da nije znao što reći. Tek Filip progovori». A gdje je tvoj štap? Kako si bez njega hodao?» Obazre Šimun i digne se na noge. Vidje i on da štapa nema ali da mu i ne treba. Njegove obje noge bile su zdrave. «Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova», napokon progovori Šimun. «Filipe, ne zaboravi ovo Dijete, slijedi ga kad odraste a mene ne bude više na ovoj zemlji.»

I.V.

Međunarodna utakmica ***Prnčeva špilja (drugi dio)***

Jozo Brašić koji me pratio čitavim putem, počinje me upoznavati s veselom ekipom. U hladu jednog smriča sjednem odmoriti noge. Nude me hladnim pivom. Kakva preobrazba iz divljine u civilizaciju, sa vode na pivo, i to Heineken. Moram priznati kako godi nakon

pređenog puta uživati u malim gutljajima. Do mene sjedi čovjek kojeg svi oslovljavaju sa saborski zastupnik. – „A, ka je to bilo“ upitam. – „Za vrime Anđelka Runjića“ odgovori mi. – „Ma to je bilo davno“. Pali se nanovo vatra kako bi se ispeklo meso. – „Mi smo već jeli u jedanest ipo a sa ćemo još s vama“. Svega ima ko da je pir: masline crne i zelene u ulju, salata, krastavci, vina po želji, keksi, mineralna voda itd. Treba imati volju za to sve popet na Čučin. Dok na gradelama cvrči meso mirisima se pune nosnice i poslije napora dobro dolazi okrepa. Masline su odlične. Dok za one crne dobijam upute kako ih pripremiti (zrele, crne, krupna sol, pustiti da se ocjede pa u dubinski), Perove zelene su tajna. U šali čuje se svakih doskočica od onih iz Domovinskog rata kad je većina kako oni sebe nazivaju šezdesetogodišnjaka bila na prvoj crti obrane oko Stona do svakidašnjih dogodovština. Najvažnije je od svega što se znaju naći, družiti i zabaviti uz šalu. Pero je prava glumačka faca. Isto kao da se original pojavio drito iz Amerike. Onako nasmijan, dobroćudna

izgleda postavio stolicu na gol i glumi golmana dok se drugi razmilili po terenu naganjajući loptu. Saborski zastupnik je dobio zadatak biti sudac. Rusković mu dobacuje: „Ka padne gol viči gol!“ Uskoro leti lopta prema голу ali uz stativu sa vanjske strane. – „Gol!“ viču.

Nastaje rasprava. – „Je li gol“ pitaju saborskog zastupnika. – „A, reko si mi da vičen ka je gol, a sa nije gol pa ne vičen“ odgovori im.

Kako iz svakog zaseoka Pijavičina: Kačića sela, Gornjeg sela, Pantetića itd. ima po jedan igrač ova utakmica poprima „međunarodni“ značaj. Ode li lopta u kupinu ili preko visoke trave sudi se aut. Sva se pravila znaju a od svega je najbolje što se oni šale igrajući nogomet. – „Ovo je tri – jedan“. Odmah mu druga strana odgovara: „Nije za vas nego za nas“. – „Onda dobro prominimo strane da nam sunce više ne tuče u oči“. Dok oni jurišaju na loptu, valjaju se po travi jedan malo krupniji momak usnuo i hrče. – „Nego mu smeta što se ovi deru“. – „E, lipo ti je ovako zaspat“. Baterije su se napunile u ovom veselom društvu. Rado bih se opustio ali nikad dočekat da most zamjeni trajekt pa bi bilo lakše. Otišli smo ostavivši društvo. Sunce sa zapada obasipa zrakama Župu i stvara sliku koje se nikako zasititi. Tamnu zelenu boju u kontrasu nadopunjava svijetlo zelena išarana bijelim cvatom jasena. Niže uz staru cestu šuma crnog bora. Mlada je šuma. – „Ka sam ja bio mali ovo je sve bilo golo“ govori Jozo. Zazelenilo se i oplemenilo prostor. Eto, tako smo proveli prvosvibanjski praznik. Rekli bi naši političari: radno i dostojanstveno.

Neven Fazinić

Josip Turčinović – čovjek vjere

U Istri, mjestu sv. Petar u Šumi rodio se na spomendan smrti sv. Jeronima (1933) svećenik Josip Turčinović. Sv. Jeronim poznati crkveni otac, filolog i bogoslov dao je Zapadnoj Crkvi latinsku Bibliju, Vulgatu. Tako je i Josip hrvatsku Bibliju, Zagrebačku Bibliju 1968 umnožio u Kršćanskoj sadašnjosti te unio u mnoge hrvatske

domove. A
i preko granica
Jugoslavije i preko
na brojnim
pismima: latinici i
slovenskom,
makedonskom,
ruskom,

poljskom, rusinskom, češkom, slovačkom, albanskom,
mađarskom..... Umro je uoči blagdana sv. Franje Asiškoga 1990
g.

Ilustriranu Bibliju
Hrvatske i
Željezne zavjese,
jezicima i
ćirilici: na
srpskom,
bugarskom,
ukrajinskom,

Mnogi će reći da velike ideje pokreću svijet. No idejama su potrebni pregaoci, Ljudi spremni založiti cijeli svoj život da bi nešto velikoga živjelo. Josip je doslovce živio za ono što je shvatio kao kairós, sretan trenutak. Znao je skupiti ljude. Ti entuzijasti nisu tražili ništa za sebe, sumnjičeni i često krivo tumačeni, vrijeđani i zapostavljani, trpjeli su, ali njihova djela svjedoče da su bili vjerni Kristu, svjedoci u zamršenim vremenima novije mučne povijesti. Neki od njih nisu bili vjernici, ali su se zbog Josipa odazvali pozivu na rad, kao posljednji radnici u vinogradu. Ne za neki honorar ili plaću, nego iz ljubavi i poštovanja prema Božjem čovjeku- Josipu. Prigovarali su mu neki, kao i don Boži Milanoviću- da surađuje s komunističkim vlastima. Drugih vlasti nije bilo! Josipova suradnja je bila jasno i čvrsto ograničena, do granica katoličkog integriteta. Oni koji nisu živjeli u tom ozračju, kad smo vjerovali da socijalizam može imati ljudski lik- nikad neće shvatiti zamršene putove povijesti i zamke Božje.

Na Mirogoju, u oproštajnom govoru zbunio sam se i zarekao sv. Josip a potom se ispravio. Nad Josipovim grobom u sv. Petru u Šumi T.Š.Bunić spomenuo je tu moju pogrešku s napomenom, današnji sveci nisu kao oni nekad, izvan svijeta, zatvoreni u meditaciju. Današnji su sveci neutrudivi radnici u vinogradu Gospodnjem, na njivi Božjoj, a takav je bio Josip. Čovjek vjere.

Josip Bratulić i Bono Zvonimir Šagi

Potomske neviste

Nevista je u obiteljima uvijek željno očekivana osoba. Njen dolazak usrećuje sina, a dolazak je neminovan za obnovu i produžetak obiteljske loze. Dolazak neviste u tradicionalne obitelji poseban je događaj i radost se kaže tradicionalna obitelj onda se misli na obitelji u domaćinstvima gdje žive zajedno sve generacije; djedovi i bake, kćeri, sinovi i nevjeste, unuci, a ponekad je zajedno živi i četvrta generacija, što je običaj na selu. Ne može se reći kako uz radosna očekivanja nema i određenih problema. Mlada nevesta usrećuje i veže sina odvajajući ga time od majke. Počinje međugeneracijski antagonizam izazvan posesivnom ljubavi. Nažalost jedino darovateljska ljubav može usrećiti čovjeka.

Međutim o tome nisam imao namjeru pisat, već o nečem što upada u oko, svakom tko je češće u Potomju, a pogotovo onima kojima je Potomje rodno mjesto. Želim napisat kratku crticu o Potomskim nevistama. Počet ću s nedjeljnim sv. misama, gdje su među prisutnima najbrojnije seoske neviste. U pjevanom dijelu mise svojim vodstvom i glasom opet dominiraju seoske neviste. Pokretači niza korisnih akcija opet su seoske neviste, bilo da se radi o vjerskim ekskurzijama, čišćenju sela i putova, organizaciji zabava i maškara, pečenju kolača i drugim korisnim aktivnostima. A da se ne govori o fizičkoj ljepoti, uređenosti, uglađenosti, gracioznosti i tu su više nego prve seoske neviste. Lijepo ih je čut a još ljepše vidjet. I u vlasti su prve, tako nam je glavarica sela seoska nevesta. Hoteljerstvo, ugostiteljstvo, turizam, zdravstvo uz puno truda i mara opet vode neviste. Sviraju u glazbi, pjevaju, rađaju i odgajaju dragu djecu. I u vinarstvu i podrumarstvu se jako dobro snalaze. Jedan dio konoba imao je problema s vinima, dok ulogu enologa nisu preuzele neviste.

Svojim pojavama uljepšavaju nam ponekad puste ulice i raskrižja. Selo bi nam izgubilo i ljepotu i dušu da nema nevista. One obnavljaju seosku populaciju, rađajući i podižući djecu, koja trče uskim ulicama ne dajući im da utihnu. Zato se radujmo svakoj novoj nevisti, toplo je primimo i toplo pozdravimo. Darujmo im smiješak i lijepu riječ jer one su to sigurno zaslužile. Hvala vam Potomske neviste

Jesmo li mi zaslužili ovakve neviste? Možda jesmo a možda i nismo ovisno kako gledamo. Njihovi su muževi naši sumještani, ne bih ih želio uvrijedit, ali ipak mislim da smo puno više dobili nego smo zaslužili. I oni su vrsni težaci, vinari, nogometaši, ribari, vrijedni i stasiti muževi, ali ne tako dragi i lijepi kao naše neviste. Hvala i njima na umješnosti što su uspjeli u selo dovest ovako drage osobe.

Nažalost ima još neoženjene mladosti, nadam se da nas ne će iznevjerit. Samo trebaju požurit da nam drugi ne „ukradu“ preostale drage i lijepe neviste .

I. Santica

P.S.

Ovu crticu pisao sam ovog ljeta. U ranu jesen iznenada nas je napustila jedna posebno draga naša nevista. Bog ju je prerano pozvao u raj. Tužne je ostavila svoje najbliže, a svima nama, koji smo je poznavali dugo će ostati suza u oku.

Dojmljiv, dostojanstven, moglo bi se reći veličanstven ispraćaj s buketima cvijeća priredile su joj njene kolegice Potomske neviste.

Aktiv dobrovoljnih davalaca krvi

Aktiv Dobrovoljnih davalaca krvi – kratica DDK. označuje grupu ljudi koji daruju svoju krv tijekom godine bolnicama. Ta toliko potrebna i vrijedna akcija pokrenuta je u Kuni nastojanjem g. Gorki Bilušica već od lipnja 1992. On sam je u krugu Elektrojuga gdje je radio, još 1970. išao s prijateljima davati krv u Dubrovnik. Bilo je to naporno i skupo, pa su dogovorili s bolnicom da oni dolaze na teren uzimati krv.

Tako bi ekipa iz DBK. iz Dubrovačke bolnice dolazila u Kunu i uzimala krv, dragocjenu tekućinu koja život znači. Ispočetka su dolazili dva puta godišnje a sada tri puta. Bude to oko Uskrsa, Božića i Velike Gospe. Za tu aktivnost treba prostor a oni to rade u školi za vrijeme školskih praznika. Ranije su koristili zgradu zadruga.

Darivatelja bude od 20 do 30 osoba. Oni ne slave godine davanja, nego količinu doza krvi koju su sakupili tijekom godine. G.G. Bilušica vodi redovitu evidenciju i približuju se već tisućitoj dozi. Bit će to proslavljeno, jer to je toliko vrijedan aktiv, obzirom na broj stanovnika Župe. Većinom budu Kunovljani ali ima ih i iz drugih mjesta Župe, muškaraca i žena.

Krvne grupe dijele se na više grupa. Ima onih koje su rijetke, te su posebno dragocjene. Tako se dogodilo jedan put da nije bilo mnogo davaoca ali se potrefilo da su skoro svi davaoci imali rijetku krvnu grupu.

G. Gorki Bilušica dobio je do sad 3 priznanja za svoj rad oko DDK.i zauzetost oko te humane aktivnosti. Obzirom na broj stanovnika Župe, ovaj aktiv DDK.spada u sam vrh ljestvice u Hrvatskoj po broju darivatelja krvi.

N.V

DARIVANJE KOJE ŽIVOT ZNAČI

Kunovski zet, Gordan Mišetić-Čoks, došao je u Kunu davne 1966. godine, a te iste godine je otišao na odsluženje vojnog roka i tamo prvi put dao krv (A +). Nastavio je davati krv povratkom u Split u klubu „Brodosplit“, „Dalmacija cementu“, na HRT-u i samostalno pri Crvenom križu-Splita. Moj moto je bio: „Darivanje krvi znači darivanje života.“ – kaže taj bivši nogometaš, ragbijaš splitske „Nade“ i pjevač klapa „Lučica“. To je motiv koji ga je navodio na novo davanje tekućine koja život znači, pa sve do nedavno.

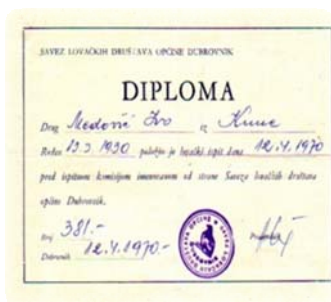
Krv je davao
dva do četiri puta
godišnje, pa se tako u
115 davanja nakupilo i
50-ak litara. U mlađim
danima kao nogometaš i
ragbijaš znao je ujutro
dati krv, a u podne
odigrati kompletnu
utakmicu i to bez nekog
umora. Tijekom proteklih
godina dobio je brojne
nagrade i priznanja za

svoj humanitarni rad, kao plakete i zlatne lančiće za 25 i 50 puta, sliku pok. Vinka Bavčevića za 75 puta, te odlikovanje Predsjednika RH Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske za trajnu plemenitu i humanitarnu aktivnost darivanja krvi za 115 puta, a koje mu je uručio gosp. Stjepan Mesić osobno na Pantovčaku prilikom primanja za jubilarace sa preko 100 darivanja krvi.

Svoju humanitarnu djelatnost prenio je i na svoju djecu, pa tako njegova kći Lara, prof. u školama „Kuna“ i Trpanj, nastavlja njegovim stopama, pošto se on približava godinama kad se prestaje s davanjem krvi.
T.M.

LOVAČKO DRUŠTVO «K U N A»

Dugačak put je od prvih spomena na LOV, pa do današnjih vremena. U počecima razvoja čovjeka, lov je bio jedan način preživljavanja pojedinca, pa onda i društva. Preživljavanje bilo je vezano uz strah od životinja, pa se tako javlja i poštivanje pojedinih životinjskih vrsta. Tada je čovjek bio čovjek – lovac , koji je sa kamenom, za tim sa kamenom sjekirom, te lukom i strijelom, koji je progonio životinje.

Danas je lov prvenstveno sport i rekreacija, lov je i rad na uzgoju divljači i očuvanju prirode i okoliša. Biti član Lovačkog društva, to znači cijeli niz propisa poštivati: prvenstveno uzgoj i zaštita divljači, ponašanje lovca u lovu, lovačka etika, lovački običaji.

Poluotok PELJEŠAC od davnina je poznat po svojoj lovnoj tradiciji. Na njemu se je uvijek nalazilo obitavalište različite divljači. U početku to je područje Južne Hrvatske obilovalo sa: divljim zecom i čagljem. Da bi danas tu obitavali : muflon, vepar , fazan, šljuka bena i divlji golub. Od rijetkih životinjskih vrsta ovdje nalazimo: sivog sokola i jastreba.

Ptice selice također ovdje rado imaju svoje privremeno boravište: sjenica, djetlić, kos.

U Kuni se prije devedeset godina osnovalo LOVAČKO DRUŠTVO «K U N A». Društvo je u vrijeme osnivanja brojilo 50

članova, koji su između sebe izabrali za predsjednika društva Pava Palihnića, a za tajnika Iva Jakića. Za vrijeme Drugog svjetskog rata društvo je prestalo sa radom, da bi se obnovilo 1946. godine. Iste godine Lovačkom društvu «Kuna», priključuju se Lovačko društvo «Janjina» i Lovačko društvo «Gornja vrućica», tako da društvo ima lovno područje od Putnikovića do Trpanjske Dube.

Prvi lovački ispiti održani su 1952. godine, i tada je ispitu pristupilo 130 kandidata. Ove godine predsjednik društva bio je Niko Bilušica, a tajnik je bio Josip Lovrinović.

Uz uspješan rad društvo je za 60. obljetnicu djelovanja 1980. godine dalo izraditi ukrasnu zastavicu. Društvo broji 254 člana.

Lovačko društvo «Kuna» uredilo je mnogo pojilišta za divljač. Održavane su i zabave: Lovački ples, lovačko natjecanje u gađanju održano je 18.3.1984. tzv.» Gađanje u kokota «.

Lovačko društvo «Kuna» već se uspješno bavi uzgojem i izlovom trofejnih primjeraka visoke divljači MUFLON, pa se za potrebe društva 1988. godine od «IKOM»-a Zagreb naručuju medalje koje se dodjeljuju kod odstrela muflona.

Nakon dugotrajnog i predanog rada na mjestu tajnika Lovačkog društva «KUNA», nakon 50 godina rada u zasluženu mirovinu odlazi tajnik Josip Lovrinović.

Uspješan rad nastavlja se i danas uz pomoć svih članova koji su svoj obol dali i u Domovinskom ratu.

Samo malo čovjeku treba da bude čovjek, a to malo je tako mala-velika duša koja živi u skladu sa prirodom, jer svi smo mi dio prirode, a bez nje ne postojimo nego smo kao što bi rekao naš veliki hrvatski pjesnik Tin Ujević :»ko bos prosjak na po pusta puta«.

EDO MEDOVIĆ

Crkva sv. Marije Mandaline u Županjem selu

Po pričanju starijih stanovnika Županjeg sela crkva je imala potpuno drugačiji izgled negoli danas. Crkva je bila samo današnje svetište a ispred nje bila je natkrivena luža. Bila je privatno vlasništvo obitelji Pavlović i Jurović «Andrijaš», kako mi je pričo pok. Zlato Jurović. Oni su tu crkvu darovali selu.

Po nekim nalazima stručnjaka crkva je građena u 16 stoljeću a sagradili su je Nikola i Marko Frančeskovici. Mještani su 30 godina prošlog stoljeća proširili crkvu. lužu koja je bila ispred crkve srušili su. Na nadvratnikulLuže bio je natpis:

Nicola i Marko

Franceskovici

Sagrdi. OVV. Cerhv IHS.

Taj polomljeni nadvratnik pri proširenju crkve ugrađen je ispod preslice i lijepo se čitao. Ali nije čitav tekst na njemu koji je bio dok je bio nadvratnik na luži.

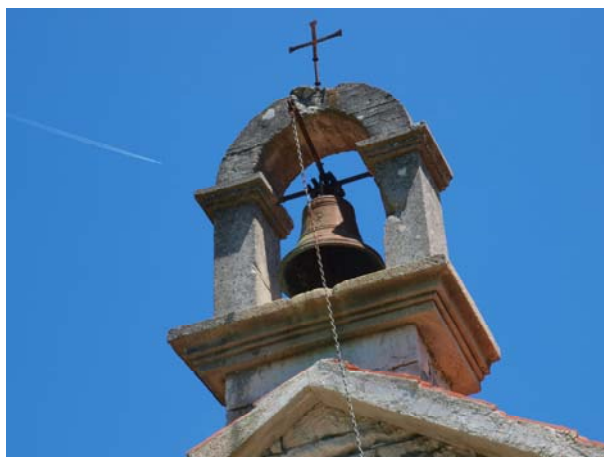
Bio je polomljen a daljnji natpis glasio je OD SVOGA što znači svojim novcem a godina se mogla pročitati 1536. Pokojni Cvito Fisković koji je obilazio ovu crkvu i natpis izražava sumnju za tako ranu upotrebu Hrvatskog jezika.

Bez obzira na sumnju dr. Cvita Fisković o jeziku na nadvratniku (sada ispod preslice) svjedoči po ostalim fragmentima da se to baš događalo u 16. stoljeću. Time vjerujemo da je ova crkva najstariji spomenik hrvatskom jeziku u našem kraju. U našoj zemlji ima dosta crkava koji su spomenici pa kao takove svjedoče o našoj kulturi.

Iz obitelji Frančesković, kasnije Pavlović bio je svećenik don Matija Frančesković koji je samostanu Delorite ostavio dosta knjiga.

Mještani Donje Bande crkvu su jako lijepo obnovili koncem prošlog stoljeća. Popločali su prostor ispred nje ali prilikom popravka krova nehotice su žbukom onaj vrijedni natpis prekrili djelomično, tako da se jedva čita. Oni ovo nisu napravili namjerno već iz neznanja što sve znači taj natpis za naš kraj i naš Hrvatski jezik. Do sada sam posredno apelirao na aktivne sudionike u obnovi da se ukloni žbuka sa natpisa (pod stručnim nadzorom) što je obećano a ne znam dali je učinjeno. Ako to zaista do sada nije učinjeno a u interesu očuvanja velike vrijednosti naše kulturne baštine nadat ćemo se da će ova vrijednost biti sačuvana.

S.V.

*Preslica sa
natpisom na
crkvici sv.
Marije
Mandaline*

Putevima Pelješca

Okitio se Pelješac ljubičastim tonovima svih nijansi. Jesenje doba je *stadun* malog vriska (*erica terminalis*?). Njegove dekoracije uvijek oduševjavaju naročito među stijenama. Čeka kišnu jesen kako bi procvjetao i podario najbolji nektar pčelama koje neumorno zuje obilazeći male zvončaste cvjetice. Tu su i leptiri – ljepokrili admiral (*vanessa atalanta Linné*) ali i veliki pjegavi plavac (*lycaena arion Linné*), kojem bi bolje pristajalo ime *mali*, ili je to možda neki naš varijetet. Isto kao da su svi živnuli nakon dugog i sušnog ljeta prikupiti zalihe za zimu, tako i naši vinogradari krenuli u berbu malog plavca na južnim bandama. Zaputio sam se makadamom na

sedlu pred Krivom Dolinom desno i nastavio vožnju južnom stranom. Sada se ukazala prilika otići na vidikovac iznad Podobuća. Uz prvi vinograd na zaravni ide put prema jugu. Kasnije sam otkrio da je to stara cesta Podobuče – Zakamenje. Teren je stjenovit sa rijetkom vegetacijom. Kojih stotinjak metara naprijed otvara se jedna od najljepših Peljeških panorama, uvale Podobuče sa kućama i terasastim vinogradima, otvorenog mora i moćnih visokih stijena.

Sve kao na dlanu. U daljini izdužila se Korčula sa svojim školjima obasjana suncem i pokojim oblačkom. Moćne stijene, zgužvane u vrijeme nastajanja prošupljene su na više mjesta tvoreći manje i veće špilje i polušpilje. Nadmorska visina zapadno je 240 m, a istočno vrh Lastre (kota 227). Francuski časopis „*Sous terre*“ kojeg izdaje periodički „*Groupe speleologique d'Alsace*“ u Mulhouse-u, u broju 18. od 1970./1971. god. donio je pod naslovom: „*Speleološki praznici 1970./1971.: Dalmacija*“, istraživanje grupe francuskih speleologa na Pelješcu (Dominique i Georges Kuster). Oni su ih izmjerili i opisali:

- Podobuče – trijem (predvorje) iznad sela, u liticama koje njime dominiraju. Na ulazu $h = 15$ m, $L = 10$ m. Denivelacija 15 m.
- *Podobuče* – špilja br. 1., 200 m jugoistočno od sela. Galerija promjera 1 m, $L = 5$ m, niski prolaz; smanjeni promjer 1,5 m.
- *Podobuče* – špilja br. 2, 150 m sjeveroistočno od prethodne. Galerija 1,5 X 2 m, $L = 22$ m, završava jamom od 7 m.

Nisu samo speleološki praznici kako su oni nazvali svoje istraživanje jedina tema za doći u Podobuče. Imali bi tu zanimacije i penjači a posebno letači zmajeva – *paraglazjeri*. Let nad morem i visokim stijenama za mnoge bi bio pun adrenalina. Kad ovo pišem, mislim koliko sve neiskorištenih tema Pelješac nudi: planinarenje, pješačenje, sakralna baština, foto safari, seoski ambijenti, panoramski vrhovi, speleologija, prirodne vrijednosti i zanimljivosti. Našlo bi se još materijala za podastrti. U vrijeme kad se raznovrsnom i raznolikom turističkom ponudom pridobijaju gosti, aduti Pelješca su značajni, pitanje je koliko će ih se iskoristiti u turističkoj promidžbi

Neven Fazinić.

MASLINA,

drvo blagoslovljeno gori suho i zeleno

Početak i kraj našeg vjerskog katoličkog života označen je križem iscrtanim prstom svećenika na našem čelu, prethodno umočenim u sveto ulje – krštenje i posljednja pomast. Između ova dva sakramenta protječe naš život, a ako živimo na Mediteranu obilno ga dohranjujemo također uljem; maslinovim uljem.

Osam stotina milijuna stabala maslina na Mediteranu – kolijevci civilizacije, impresivna je brojka. Povijest življenja na Mediteranu usko je vezana uz maslinu i maslinovo ulje. Stari Grci i Rimljani svoja su veličanstvena djela ostavili i na našim prostorima. Veličanstveni kipovi izloženi danas u muzeju u Vidu, mozaici, terme, veličanstvene građevine i kapiteli, ostaci su civilizacija koje su živjele uz maslinovo ulje. Uljem se liječilo i određivala vrijednost. Stari židovski zakon branio je sječu stabala masline i sebi i neprijatelju.

Dolaskom kršćanstva ulje postaje i kod nas obredna stvar, a maslinova grana simbol mira. Pjesnik Jure Kaštelan rekao bi u svojoj pjesmi Lumin:

Od davnina u davnine

Iz daljina u daljine

Tinja

Gori

Treperi

Za konja u planini za lađu na pučini

Za sjene mrtvih za zjene živih

Sveto ulje maslinovo

(Dragi čitatelji oprostite što ponavljam ovu pjesmicu, ali mi je izuzetno draga)

Maslina je kao majka othranjivala i dohranjivala generacije. Tko je brižno promatra vidjet će da ona osjeća i voli slično kao i starica majka. Obilno se nakiti plodovima kada je to najpotrebnije. Tako je bilo i u zadnjem ratu.

Zelen, krumpir, riba uz malo ulja, ili samo malo ulja s kruhom, mogu biti skromni obrok. Maslini se ponovo posvećuje posebna pozornost, obrađuje se, obrezuje i gnoji i naravno daje sve više ploda. Nije se uvijek s maslinom postupalo na ovakav način. Sadila se i uzgajala obično tamo gdje se nije mogla saditi loza. Zauzimala je okrajke baštine i plitka zemljišta. Štalskog gnoja obično nije doticalo za nju. Zato su se stari gumaši, čizme, mišine, obruči, kosti, listopad zakopavali uz stabla, kao dodatak njenoj prehrani. (Što bi moderni forenzičari, neupućeni u ovakvu povijest gnojidbe, rekli da zakopaju u njen okoliš?)

U našem kraju uža se reći: Lozu treba rezat trizan, a maslinu se može haštrit i pijan.

Branju (kupljenju) ploda i skladištenju ulja, kroz povijest se pristupalo s tadašnjim mogućnostima i spoznajama. U našem djetinjstvu kada se frigalo na maslinovom ulju bilo je toliko dima, da su se u „ srid zime „ otvarala sva vrata. U šali se znalo reći otvori vrata i od kredence, da se ne zadušiš.

Ranija berba i moderna prerada oslobodili su nas dima, ali i karakterističnog dragog mirisa. Ljudi su tome doskočili, kratko vrijeme „kišaju „ plod masline u moru ili slanoj vodi, čime ponovo vraćaju dragi miris.

S ovim se ne bi složila Europska unija, koja je za to postavila svoje normative, ali i s puno njenih postavki mi se ne slažemo. Nastojanje Svete Stoline da se u preambulu Ustava EU stavi, kako se ustav temelji na kršćanskim zasadama, nije prihvaćeno, čime postaje upitan cilj istine i pravičnosti.

Ivo Santica

Vijesti iz svijeta

U Zagrebu postoji udruga pod imenom Djetešće na sunašće. Udruga se skrbi za žene koje se odlučuju za pobačaj. U jednom članku voditeljica Bosiljka Bačura pravica, majka šestoro djece citira genetičara dr. Jerone Leujene:

Ne vidim bitnu razliku između rane osobe, kakva ste bili za vrijeme začeca i kasne osobe kakve ste sad. bili ste i jeste ljudsko biće..... U prvoj ljudskoj stanici ima toliko podataka koliko ima pet svezaka Enciklopedije Britannice.

Iz Kane

Werner Gotz odrekao se cijeloga svog bogatstva i cijeli svoj udio u tvrtki poklonio jednoj dobrotvornoj organizaciji. Mnoge je

iznenadio, posebno kolege bogataše, a i posramio rečenicom: «Nije sramota postati bogat, ali sramota je bogat umrijeti.»

Gotz ima sedmero djece i kaže da im je ostavio dobro školovanje i da je to osnovni temelj, a ostalo moraju graditi sami. Njegov poziv da ostali učine isto prošao je dosta šutljivo u Njemačkoj i drugim zemljama jer je poznato da se bogataši teško odriču svojih milijardi.

Glas Koncila

Važno je sudjelovati u javnom životu

Članica Papinog vijeća za laike u svojem razgovoru za Glas Koncila govori:

Kao prvo, mi smo ti koji formiramo obitelj i odgajamo djecu, što je i temelj društva. No osim toga, danas je iznimno važno sudjelovati u javnome životu, ili udružujući se u udruge koje će braniti prava obitelji pred onima koji donose odluke ili izravno uključujući se u politiku i donoseći odluke u korist obitelji. Posljednje godišnje plenarno zasjedanje Papinskog vijeća za laike, održano u svibnju ove godine, bilo je posvećeno upravo vjernicima laicima kao «svjedocima Krista u javnome životu». Moramo odgovoriti na poziv pape Benedikta XVI koji je naglasio potrebu za novim naraštajem katolika uključenih u javni život.

Dr. Lola Velarde

Kolači.....

Štrudel od grožđa

Tijesto

35 dkg glatkog brašna

2 žlice ulja

2,5 dl vruće vode

*Zamjesiti tijesto
dobro ga izraditi i
ostaviti da počiva
1/1 sata zatim ga
rastanjiti na
pobrašnjenom
stolnjaku
poprskati uljem i
posuti smjesom od;*

15 žlice prezle

8 žlica cukara

2 vanilije

Korice limuna

*Zatim staviti grožđe, zarolati i staviti peći 1/2 sata na temperaturu
od 250*

S. Blitvić

Jelin kolač

Biskvit: pet (5) jaja- 20 (dvadeset) dag. šećera, 8 (osam) dag. oraha, 5 (pet) žlica brašna, prašak za pecivo.

Lisnato tijesto (2 lista) na poledini rostjere peći prethodno dobro izbosti vilicom.

Krema: pola litre mlijeka, žlica pudinga od vanilije, 4 (četiri) žlice brašna, 5 (pet) žlica šećera. Sve zajedno prokuhati. U hladnu kremu umješati maslac a vrh posuti sitnim šećerom.

Redosljed: 1 lisnato, 2 krema, 3 biskvit, 4 krema, 5 lisnato.

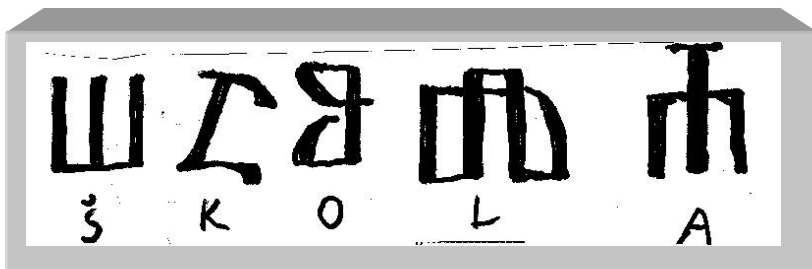
Anita Ostoja

Vijesti iz Kune

Televizija Zagreb emitirala je 30 rujna ove godine emisiju o Kuni, pod nazivom «selo kista i vina». Bila je to repriza već ranije emitirane reportaže, dok su još bili živi pojedini amateri – slikari. Ta reportaža toliko istinito i vjerno prikazuje naše selo. Za razliku od nekih drugih emisija za koje znamo da je jako boljelo iseljene Kunovljane, jer nije cjelovito bilo prikazano njihovo rodno selo.

-----0-----

Ove godine nije bilo kolonije slikara kao prošlih godina. Ali ipak slikari koji su zavoljeli Kunu, okupili su se u manjem broju i za svoju dušu crtali. Jesen šarena izazovnih boja, pružila im je mnoštvo motiva. Svoje radove ostavili su u Kuni i mogu se kupiti u konobi Antunović. U tim prostorijama slikari su se i družili.

Osnovna škola Kuna dobila je novog ravnatelja g. Iva Vitaljića. Dosadašnji ravnatelj g. Rudo Akmadžić otišao je u zasluženu mirovinu. Obnovljena škola, uz ostale njegove aktivnosti ostala je kao spomen njegove ravnateljske službe. Na svekolikom radu u osnovnoj školi Kuna zaslužuje od svih nas veliku zahvalnost.

*****
***

Ovogodišnji praznik «dani kruha» slavila je i naša škola. Đaci su donosili različite proizvode, peciva uz obični

svagdašnji kruh. Za taj dan nastavnica g. Veseljka Cvitanović pripremila je mali igrokaz s đacima nižih razreda. Za starije razrede slično je učinio nastavnik hrvatskog jezika g. Damir Brkanac. Zdrruženi zajedno svi razredi u nazočnosti vjeroučitelja i ravnatelja, uz igrokaze, blagoslov i čašćenje proslavljeni su dani kruha. U ostalom fotografije to najbolje pokazuju.

*****

U Dubrovniku je 12.11.o.g. održano županijsko natjecanje školske djece u krosu. Sudjelovale su ekipe iz cijele županije. Našu ŠŠK

Pelješka Župa predstavljale su Danica Orebičić Haldek, Ana Marija Rašić, Kate Violić te Marija Šundrica. Na tom natjecanju osvojile su šesto mjesto.

Moja majka

Moja majka je more koje me njiše u svome krilu
Moja majka je maramica za suze i gumica što briše brige

Moja majka je vjetar koji mi šapuće laku noć.

Moja majka je sunce što me budi svako jutro.

Moja majka ima čarobne oči koje govore VOLIM TE.....

Kate Violić

- Američki turist uzima sobu u hotelu na Novom Zelandu. Portir mu daje ključ i objašnjava: Nemoj te se uplašiti ako noću štakori počnu juriti po sobi, odmah će doći zmije i pojesti ih.
- Što radi plavuša kad joj pobjegne travanj br.14? Dva puta se vozi sedmicom.
- Mujo sav iznuren dolazi u knjižnicu: jarane, vraćam ti ovu knjižurinu, nije ni zašto. Previše, bolan, likova, nigdje zapleta. «A ti si taj što je uzeo telefonski imenik!»
- Upita majka sina: Zašto plačeš, dušo? Tata se udario čekićem po prstu. A zašto ti plačeš? Zato što sam se prvo smijao.
- Mala stonoga žali se mami. Boli me noga. Zlato mamino a koja te noga boli? Ne znam mama, ja znam brojati samo do 10.
- Štef, ajd pogodi čime ćemo se grijati ove zime? Plinom ili strujom? Ma ne! Da ti pomognem! Prvo slovo

Z.....Z.....Z, ne znam! Pa zdrvima, glupane!

VUKOVAR

Radovi učenika OŠ „Kuna“ - Kuna

Dan sjećanja na Vukovar

U životu se i zbog sitnice znamo naljutiti i posvađati, a ponekad i duže međusobno razgovarati. Takve situacije trebamo izbjegavati i rješavati razgovorom. Sreća je u dijeljenju i pomaganju i po tome bismo trebali živjeti. Komunikacija je važna, osobito pri oprost. Ljudski je grijehiti, ali i praštati. No, trebamo li sve zaboraviti?

U studenome se sjećamo početka Domovinskoga rata i važnoga datuma – 18. studenog. Taj je dan Vukovar pao u ruke srpskih okupatora. Sav uloženi napor ljudi koji su ga branili nije bio dovoljan. Mnogo je vojnika poginulo za Vukovar, ali i za svoju domovinu. Taj je rat počeo zbog pohlepnih želja. Ostavio je bolan trag i ožiljak na domovini. Ljudi koji nisu izgubili život završili su kao invalidi, ali barem ponosni na to što su uspjeli obraniti domovinu. Postoje žrtve rata koje su ubijene, ali ne znamo gdje se nalaze. Možemo samo zamisliti kako je njihovim obiteljima. Žive bez člana obitelji ne znajući gdje je, niti što mu se dogodilo. Vukovar i danas izgleda kao da rat još traje. Mnoge su kuće srušene, zapaljene i napuštene, iako je rat odavno završio.

Na mjestima tih kuća jednoga dana izgradit će se nove kuće, još ljepše i veće, ali nikada se više neće roditi oni isti ljudi. Oni su nas zauvijek napustili, no ostalo je sjećanje na njihovu patnju i nasilnu smrt. Koliko god vremena prošlo, oni će uvijek živjeti u našim srcima.

Opraštamo, neki brže – neki sporije, ali nikada ne zaboravljamo.

Mislav Kiridžija, 7.r. OŠ „KUNA“ KUNA

Zauvijek živjeti u miru

Jednoga kišnoga poslijepodneva otišla sam kod bake i djeda. Na televiziji su se prikazivale emisije o Vukovaru i Domovinskome ratu.

Djeda je uhvatila tuga i počeo mi je pričati o svojoj sestri, teti Sofiji, koja živi u Vukovaru. Za vrijeme napada na Vukovar, ona je ostala tamo, skrivala se po podrumima, a

strah i tjeskobu savladavala je pletući čarape hrvatskim vojnicima. Doživjela je i pad Vukovara i s ostalim hrabrim Vukovarcima odvedena je u Srbiju. Moj je djed bio jako zabrinut za nju i bio je sretan nakon što se

javila i došla kod bake i njega.

Mene je djedova priča jako potresla i želja mi je da se ratne strahote više nikome ne dogode i da zauvijek živimo u miru.

Marija Šundrica, 6.r.

Djeca su još jedino dobro koje je čovječanstvu ostalo

Odraslima je život ubrzan, naporan i pun mržnje. Na posao, kući i tako svaki dan u ljudima stvara stres, napetost i ljutnju. U svijetu odraslih mržnja je postala svakodnevna pojava. I sami često kažemo: „Mrzim ga/ju!“ Te su riječi postale naša svakodnevica.

Uz učestalu mržnju i netrpeljivost, motiv za napredak je postao novac. Novac izaziva oholost i zavist prema bližnjemu, a ujedno i mržnju. Dakle, svijet odraslih je surov i težak.

Kao sama suprotnost odraslima su djeca. Ona su razigrana, srčana i nevina bića. Njihov je svijet sagrađen od zidova punih ljubavi i smijeha. Djeca opraštaju rekordnom brzinom i njihovo lice začas preplavi osmijeh. Umjesto novca koji nas čini pohlepnima, dječja plaća je igra. Ona začas njihova lica ozari i malene ručice pretvori u tvornicu radosti. Bez djece ne bismo znali praštati i ljubiti, ona su toliko nježna da mržnju ne poznaju.

Danas, ona bi nam trebala biti primjer da svaki naporan dan uz malo dječjeg smijeha možemo popraviti. Uz više igre i smijeha, sve bi bilo drukčije.

Toni Vekarić, 7.r. OŠ „KUNA“ KUNA

Oprostiti, ali ne zaboraviti

Oprost nije samo obična riječ koju izgovaramo iz navike već dar milosti i umijeće kojim kreiramo svoju osobnost.

Veličina čovjeka kažu vidi se u praštanju jer praštati ne može svatko. Za praštanje nije potrebno znanje već osjećaj.

Pitam se kako uopće mogu živjeti ljudi koji nemaju osjećaja. Zar je to moguće? Što ih to nagoni da drugima čine zlo i da uživaju u tuđoj nevolji? Što misle ti jadnici u trenutku kada uništavaju tuđe živote, tuđe domove, sela, gradove...? Tko je rodio te sijače smrti? Zar u svome životu nisu baš ni od koga primili kap ljubavi koja bi im pomogla da budu ljudi, a ne čudovišta? Oni koji nisu voljeni, ne znaju voljeti jer svojom mržnjom uništavaju tuđu sreću.

Oprostiti moramo, ne smijemo dozvoliti da živimo u mržnji jer mržnja uništava dušu. Prvi primjer praštanja ostavlja nam Isus

koji je svojim riječima: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!“ pokazao bezuvjetnu i beskrajnu ljubav prema čovjeku.

Ne smijemo zaboraviti, moramo biti oprezni i zidom opreza onemogućiti zloći i mržnji da nikada više ne stigne do nas.

Stjepan Protić, OŠ
„KUNA“ Kuna

Živimo u miru

Ja živim u miru.

Ne čujem odjeke bomba.

Ne čujem fijuk granata.

Nema ratnih poklika.

Ne ruše se zgrade, ne ubijaju se ljudi.

Sada se većina toga rješava u miru.

Da ima rata bježali bi u podrum,

skrivali se u skloništima, naši očeви išli bi u vojsku.

Čuli bi se fijuci granata, odjeci bomba.

Zgrade bi se rušile uz brojne poklike.

Ali toga nema.

Jer mi živimo u miru!!!

Kate Viočić, 6. razred

Prokabule o vinu

- ❖ Ako sam se i opila Mala mi je
Gospa bila.
- ❖ Bariša nemoj se tamo opit – a da
zašto onda iden.
- ❖ Da se i opila pečenim vinom na bi
bilo čudo, ali ona s blutom.
- ❖ Dobro jutro moja opasana, evo
mene tebi raspasana (pjančina prid bačvon vina).
- ❖ Grihota je da Pero goni jematvu i
maše rukama, ja ću za to vrime opres za rašu (On ništa ne
radi, ide za mazgon a ona prede).
- ❖ Grožđe je brod koji dugo naviga.
- ❖ Jučera san ono vino iz Brižina tajo s
malo Postupa (pomiša doma za svoju potribu).
- ❖ Kad grad otuče onda grožđe opada
do maštila.
- ❖ Kad šara grožđe, šara i vreteno
(prest vunu).
- ❖ Kad vino procvita, brzo će i
propivat (pokvarit će se).
- ❖ Kada pada kiša jula, ni vina, ni uja.

Kako zavodiš tu mazgu, oli ne vidiš
di je nožanj a di ušće od miha (triba znat di što ide u odnosu
na mih).

Sakupila N.V.

Gospa od Zdravlja

Patron je to Osobjave, malenog sela u našoj raštrkanoj župi. To selo je u II svjetskom ratu teško stradalo, polovica stanovnika je od okupatora poubijana. Kasnija iseljavanja mladih čini da danas u tom mjestu ima oko dvadesetak stanovnika.

Ali na dan Gospe od Zdravlja, 21. studenoga, Osobjava se preporodi. Hodočasnici dolaze iz cijele kunovske župe, iseljeni domaći ljudi pa bude čak onih i izdaleka.

Svi znamo koliko nam zdravlje znači. Mole se vjernici za sebe i svoje, zahvaljuju Gospi na zdravlju koje im je iza bolesti vratila i zato se taj dan okupi mnoštvo hodočasnika u Osobjavi.

Gospina crkva je lijepo održavana i jedna je od najljepših crkava u malim mjestima župe.

Vidjevši kako Gospa od Zdravlja okuplja narod oko sebe, vjerujemo da će svojim zagovorom pomoći da i Osobjava ponovo oživi!

Braći u Kninu za Božić

29.XI. ove godine krenuo je kombi s humanitarnom pomoći za Knin. Humanitarnu akciju pokrenuo je župnik o. Matija Matošević uz potporu FSR. Bila je uključena cijela župa. Župnik je s oltara obavijestio župljane u svim selima a FSR je napravio plakate s uputama i molbom za sudjelovanje u akciji. Moto je bio: „ŽELIMO SRETAN BOŽIĆ BRAĆI U KNINU“. Odaziv župljana bio je hvale

vrijedan. Sakupio se pun kombi od dvije tone: hrane, odjeće, posteljine i dr. te izvjesna suma novca.

Cijelu pošiljku je odvezao gosp. Nikola Roso svojim kombijem. Plaćanje trajekta, gorivo za auto, dnevnicu rada – sve je to poklonio ovoj humanitarnoj akciji.

Hvala mu od svega srca u ime organizatora a isto tako i svima koji su dali svoje priloge.

Dobrotvori za Zvona Delorite

Tina Milat r. Tomelić, Vesna Vukotić r. Turić, FSR. Lumbaarda,
J. Komlen,FSR. Mala Braća, Franica Sinković, Marija Jurović,

kasica u Matici, o. Marijo Šikić, Jan i Edmen Hening, Gordan i Tanja Mišetić r. Medović, Nikša Vidoš, NN. Kuna, Seka Talajić, kasica u Deloriti, Nevenka Stanković, Nada Šestanović, Zdenka Mikulić, Nada Radoš, Neda Žitković, Ljubica Jugović, Katica Šundrica, Poglavarstvo Općine Orebić, Poljoprivredna zadruga „Postup“ Donja Banda, Jelka Krističević, Poljoprivredna zadruga Kuna.

Svima od srca hvala!

Statistika

Župe Velike Gospe u Kuni za 2010. g.

Kršteni

u 2010. G. bilo je ukupno kršteno 9 muških i 6 ženskih

Andrija Bokšić	Laura - Marija Vejnović		
Dora Kangjera	Mikula Josipović		
Rino Mirko	Matija - Vid Josipović		
Ivan Šaić	Martin Simić		
Luka Milostić	Gloria Violić		
Mara Bartulović	Leon Tršar		
Ante Harlović	Ria - Domenika Bakota		
Niko Bibica			

Vjenčani

Andrija Kovač i Tajana Tolj

Mirko Pavlović i Slavica Ostojić

Ladislav Kangjera i Anita Antičević

Umrli

u 2010. Muških 5 a ženskih 14

Krune Šaletić	Ivan Meštrović
Ankica Munitić	Niko Milošević
Čedomir Brajković	Matilda Rusković
Ljubica Tomelić	Amalija Farčić
Nikola Krističević	Jugoslava - Slavka Braen
Aida Milošević	Dunja Marija Kiridžija
Katica Ostoja	Viktorija Delaš
Tihana Bogojević	Blaženka Antunović
Šime Modrić	Rina Šimunković
Marija Strinić	

Proviđenih 18 a neproviđenih 1

*****

Glasilo Župe Uznesenja Marijina
20243 Kuna – tel. – fax- 020 742-033

Urednički odbor
Fra Matija Matošević
Nina Vodopić
Edo Medović

Fotografije
Neven Fazinić

Tehnička obrada
Marina i Roko Palihnić
Nada Lušič –crteži
Lara Vioić

Izdaje Župni ured Kuna- Pelješac

Tisak MTG - topgraf d.o.o, Velika Gorica

Za internu uporabu, izlazi povremeno.